

Evropski sudski sistemi

**Izdanje za 2008. godinu (podaci iz
2006.):**

Efikasnost i kvalitet pravosuđa

OSVRT NA IZVJEŠTAJ

Evropska komisija za efikasnost pravosuđa

(CEPEJ)

Mišljenja iznesena u ovom dokumentu su odgovornost autora i ne odražavaju zvaničnu politiku Vijeća Evrope.

Svi zahtjevi u vezi sa reprodukcijom ili prevođenjem cijelog dokumenta ili nekih njegovih dijelova treba uputiti na Odsjek za javno informisanje i publikacije, Direkcija za komunikacije, (F-67075 Strasbourg Cedex ili publishing@coe.int). Svu drugu korespondenciju u vezi ovog izdanja treba slati Evropskoj komisiji za efikasnost pravosuđa (CEPEJ).

Evropska komisija za efikasnost pravosuđa

Komitet ministara Vijeća Evrope povjerio je Evropskoj komisiji za efikasnost pravosuđa (CEPEJ) predlaganje konkretnih rješenja, prihvatljivih za države članice Vijeća Evrope, u promovisanju učinkovite provedbe postojećih mehanizama Vijeća Evrope koji se odnose na organizaciju pravosuđa, kojima će se voditi računa da državne strategije kada su u pitanju sudovi vode računa o potrebama korisnika pravosudnog sistema i pomognu u smanjenju pretrpanosti Evropskog suda za ljudska prava kroz učinkovita državna rješenja prije nego dostave prijavu Sudu i spriječe kršenje člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima. CEPEJ je danas jedinstveni organ za sve evropske države članice, sastavljen od eksperata iz 47 država članica Vijeća Evrope, koji vrši procjenu efikasnosti pravosuđa i predlaže praktične mehanizme za rad kako bi se povećala efikasnost usluga za građane.

Internet stranica CEPEJ : www.coe.int/CEPEJ

Predstavljanje

U Akcionom planu usvojenom u Varšavi (maj 2005.god.) u okviru 3. Samita, šefovi država i vlada Vijeća Evrope izrazili su podršku i želju za jačanjem procesa evaluacije pravosudnih sistema, kojeg je uspostavio CEPEJ.

Danas CEPEJ predstavlja svoj izvještaj, izdanje za 2008. godinu, sa podacima baziranim na 2006. godini¹. CEPEJ je u julu 2008. godine usvojio taj Izvještaj². Izvještaj je jedinstven po broju tema i zemalja koje su obuhvaćene. Takvi bi se izvještaji redovno objavljivali, omogućujući, na taj način, procjenu razvoja javnih usluga u pravosuđu za više od 800 miliona korisnika u Evropi.

Metodologija koja je korištena, uz ogroman doprinos i podršku država članica Vijeća Evrope, omogućila je predstavljanje koncepta pravosudnih sistema u 45 evropskih država³, koji je sa svakim novim izdanjem sve detaljniji. Utvrđeni su neki glavni trendovi, a započeti su i procesi reforme. Oslanjajući se na te podatke, CEPEJ sada može predložiti konkretna rješenja u evaluaciji i poboljšanju kvaliteta i efikasnosti pravosuđa u Evropi.

CEPEJ potiče kreatore politika i analitičare da iskoriste ove jedinstvene informacije kako bi izradili studije i pružili podatke bitnim evropskim debatama i reformama, na čiju potrebu redovno podsjeća sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava i dešavanja u državama članicama. CEPEJ je, iz ove izuzetno bogate baze podataka započeo, a u saradnji sa univerzitetima i institutima za istraživanje, preuzimati sve postupke, bezbrojne detaljne analize specifičnih predmeta koje su objavljene u okviru kolekcije: "CEPEJ studije".

Svrha ovog dokumenta nije sažimanje glomaznog izvještaja, već samo naglašavanje, u jednostavnoj formi za čitanje, nekih njegovih elemenata kako bi se stvorila želja da se nađe vrijeme za dalji rad. U ovom pregledu su data kratka objašnjenja za grafikone i tabele koje su izvod iz izvještaja, ali koje se odnose na cijeli izvještaj, što omogućava detaljniji pristup rigoroznim analizama i poređenjima sa svim potrebnim metodološkim elementima. (vidjeti: www.coe.int/CEPEJ).

¹ Ovo izdanje je štampano nakon izvještaja o pilot aktivnostima provedenim u 2004. godini i Izvještaju iz 2006. godine, koji je baziran na podacima iz 2004. godine.

² Izvještaj je baziran na nacrtu kojeg je pripremila radna grupa CEPEJ-a kojom je predsjedavao Jean-Paul JEAN (Francuska), a u sastavu su bili: Fausto de SANTIS (Italija, Predsjednik CEPEJ-a), Elsa GARCIALMTRAS DE BLAS (Španija), Beata Z. GRUSZCZYŃSKA (Poljska), Adis HODŽIĆ (Bosna i Hercegovina), Georg STAWA (Austrija), Dražen TRIPALO (Hrvatska), Frans van der DOELEN (Holandija), Mikhail VINOGRADOV/Konstantin KOSORUKOV (Ruska Federacija) i naučni stručnjak Marta ZIMOLAG (Poljska).

³ 45 država članica od ukupno 47 učestvovalo je u procesu evaluacije. Jedino Lihtenštajn nije mogao obezbijediti podatke za ovaj Izvještaj. Podaci San Marina nisu primljeni na vrijeme da bi mogli biti obrađeni u Izvještaju. Rezultati za Veliku Britaniju su predstavljeni odvojeno za Englesku, Vels, Škotsku i Sjevernu Irsku, kao tri pravosudna sistema koja su organizirana drugačije i koja rade neovisno jedan od drugoga.

Svi podaci koje su dostavile države članice su dostupni na internet stranici CEPEJ-a. Odgovori država takođe sadrže opise pravosudnih sistema i objašnjenja, koja u velikoj mjeri pomažu da se razumiju ti podaci. Stoga, ova jedinstvena baza podataka pravosudnog sistema država članica Vijeća Evrope je jednostavna i dostupna građanima, onima koji donose strategije, pravnicima, akademikima i analitičarima.

Upozorenje

CEPEJ je kroz cijeli izvještaj ukazao na bezbrojne metodološke probleme sa kojima se susretao, kao i na izbore koje je napravio. Preporuka je da ih treba stalno imati na umu kako bi se izbjegle brzoplete analize i besmisleni zaključci. Poređenje kvantitativnih brojki iz različitih zemalja, sa različitim geografskim, ekonomskim i pravosudnim situacijama, je težak zadatak prema kojem se treba pažljivo odnositi. Kod poređenja pravosudnih sistema različitih zemalja, neophodno je označiti specifičnosti koje objašnjavaju razlike među zemljama članicama, (stepen bogatstva, različite pravosudne strukture, prikupljanje podataka). Izuzetna pažnja je posvećena korištenim terminima, definiciji i upotrebi koncepata koji su utvrđeni sa nacionalnim izjaviteljima kojima je dodijeljen zadatak da koordiniraju prikupljanje podataka u tim zemljama. Do analize i zaključaka je moguće doći jedino pažljivim čitanjem Izvještaja, te rigoroznim poređenjem podataka. Brojke se ne smiju samo pasivno prihvatati, već se moraju tumačiti u svjetlu metodoloških napomena i komentara.

Poređenje nije rangiranje. Ali svaki zahtjevniji čitalac sa ovim Izvještajem ima i ogroman broj podataka i metodoloških elemenata za detaljniju studiju ako izabere relevantne grupe zemalja: prema karakteristikama pravosudnih sistema (recimo: zemlje sa građanskim i običajnim pravom; zemlje u tranziciji ili sa starim tradicijama u pravosuđu; geografski kriteriji (veličina, broj stanovnika) ili ekonomski kriteriji (na primjer u ili izvan euro zone). Veličina zemlje je takođe diskriminatorni element. Stoga, najmanje zemlje Vijeća Evrope (Andora ili Monako) ne mogu se porediti prema skali "za 100.000 stanovnika). Predložene su i druge komplementarne metode, upotrebom omjera, kao što je GDP (bruto godišnji proizvod), te prosječna bruto godišnja plata po stanovniku.

---

1. Javni rashodi određeni za sudove, tužilaštva i pravnu pomoć

Prema navodima država članica, postoje zajednički ili različiti načini finansiranja sudova, tužilaštava i pravne pomoći. Ova tri segmenta su razrađena na način da se omogući poređenje, kako sredstava dodijeljenih za tužilačke i sudske aktivnosti (bez obzira na razlike u organizaciji tih sistema) tako i iznosa dodijeljenih za pristup pravdi. Ova informacija pruža sveobuhvatan pregled budžeta za najveći broj država članica Vijeća Evrope.

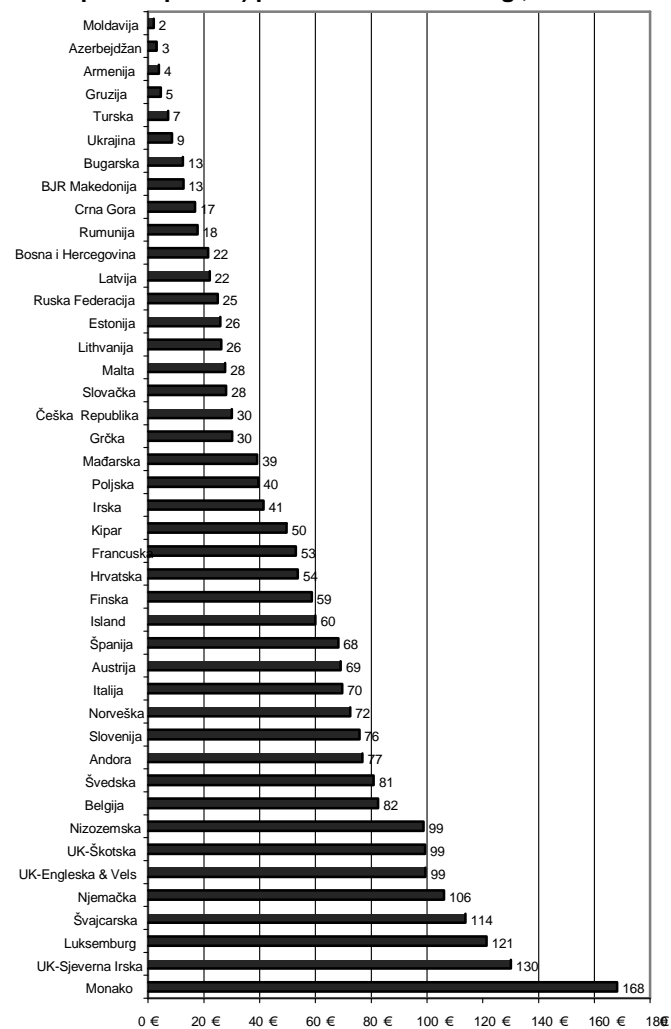
Tabela 1. Državni budžet izdvojen za sudove, pravnu pomoć i tužilaštva u 2006.g. - u eurima

Zemlja	Ukupan godišnji budžet odobren svim sudovima bez tužilaštava i pravne pomoći	Ukupan godišnji budžet odobren za pravnu pomoć	Ukupan godišnji budžet odobren za tužilaštva	Ukupan godišnji budžet odobren za sudove i pravnu pomoć	Ukupan godišnji budžet odobren za sve sudove i tužilaštva	Ukupan godišnji budžet odobren za sve sudove, tužilaštva i pravnu pomoć
Albanija	na	na	na	na	na	na
Andora	5 396607	300000	544858	5 696607	5 941464	6 241464
Armenija	4 189496	129925	4 193973	4 319421	8 383469	12702890
Austrija	na	17700000	na	na	554313000	572013000
Azerbejdžan	11339059	226484	14812092	11565543	26151151	26377635
Belgija	na	43137000	na	na	823600000	866737000
Bosna i Hercegovina	65293506	1 606129	16144684	66899635	81438190	83044319
Bugarska	64532705	1 804100	29853310	66336805	94386015	96190115
Hrvatska	na	na	32241063	206261500	na	238502563
Kipar	na	na	12555469	25778787	na	38334256
Češka Republika	223477624	15672575	69619179	239150199	293096803	308769378
Danska	183000000	2 869941	na	185869941	na	na
Estonija	24220267	2 567320	7 933295	26787587	32153562	34720882
Finska	221971000	55105000	31324000	277076000	253295000	308400000
Francuska	2 377000000	303000000	670000000	2 680000000	3 047000000	3 350000000
Gruzija	11760558	53000	8 000000	11813558	19760558	19813558
Njemačka	na	557000000	na	na	8 174000000	8 731000000
Grčka	na	1 700000	na	na	332875000	334575000
Mađarska	277551019	198981	116005000	277750000	393556019	393755000
Island	12300000	1 500000	4 200000	13800000	16500000	18000000
Irska	81687000	63600000	30154000	145287000	81687000	175441000
Italija	2 665347471	86562704	1 336199023	2 751910175	4 001546494	4 088109198
Latvija	32416128	1 072771	17113881	33488899	49530009	50602780
Litvanija	58150487	3 226245	27638149	61376732	85788636	89014881
Luksemburg	na	2 949983	na	na	54384465	57334448
Malta	8 701000	15000	2 569000	8 716000	11270000	11285000
Moldavija	3 002838	126614	4 135134	3 129452	7 137972	7 264586

Zemlja	Ukupan godišnji odobren budžet izdvojen za sve sudove bez tužilaštva i pravne pomoći	Ukupan odobreni godišnji budžet izdvojen za pravnu pomoć	Ukupan odobreni godišnji budžet izdvojen za tužilaštva	Ukupan odobreni državni budžet izdvojen za sve sudove i pravnu pomoć	Ukupan odobreni budžet izdvojen za sve sudove i tužilaštva	Ukupan odobreni državni budžet izdvojen za sve sudove, tužilaštva i pravne pomoći
Monako	4 111500	220000	1 219300	4 331500	5 330800	5 550800
Crna Gora	na	na	1 762362	8 664682	na	10427044
Nizozemska	774368000	344666748	494335000	1 119034748	1 268703000	1 613369748
Norveška	175013040	151635000	12384000	326648040	187397040	339032040
Poljska	1 190027000	21724000	295928000	1 211751000	1 485955000	1 507679000
Portugal	506493713	35829192	na	542322905	na	na
Rumunija	261911826	6 065759	114927466	267977585	376839292	382905051
Ruska Federacija	2 401660110	85020103	1 060382372	2 486680213	3 462042482	3 547062585
Srbija	156098339	na	13864244	na	169962583	na
Slovačka	108697924	2 779410	39331000	111477334	148028924	150808334
Slovenija	131981456	1 858859	17893000	133840315	149874456	151733315
Spanija	na	167331526	na	na	na	2 983492000
Švedska	452000000	150764128	134529613	602764128	586529613	737293741
Svajcarska	626145213	47203730	175402199	673348943	801547412	848751142
BJR Makedonija	21341001	900277	3 592283	22241278	24933284	25833561
Turska	na	na	na	na	na	522486876
Ukrajina	276961140	294730	120125950	277255870	397087090	397381820
VB-Sjeverna Irska	89229990	95772010	41600000	185002000	130829990	226602000
VB-Skotska	120852210	239947427	147511549	360799637	268363759	508311186
VB-Engleska i Vels	1 504095309	3 020104244	819000000	4 524199553	2 323095309	5 343199553

n.a: nedostupno

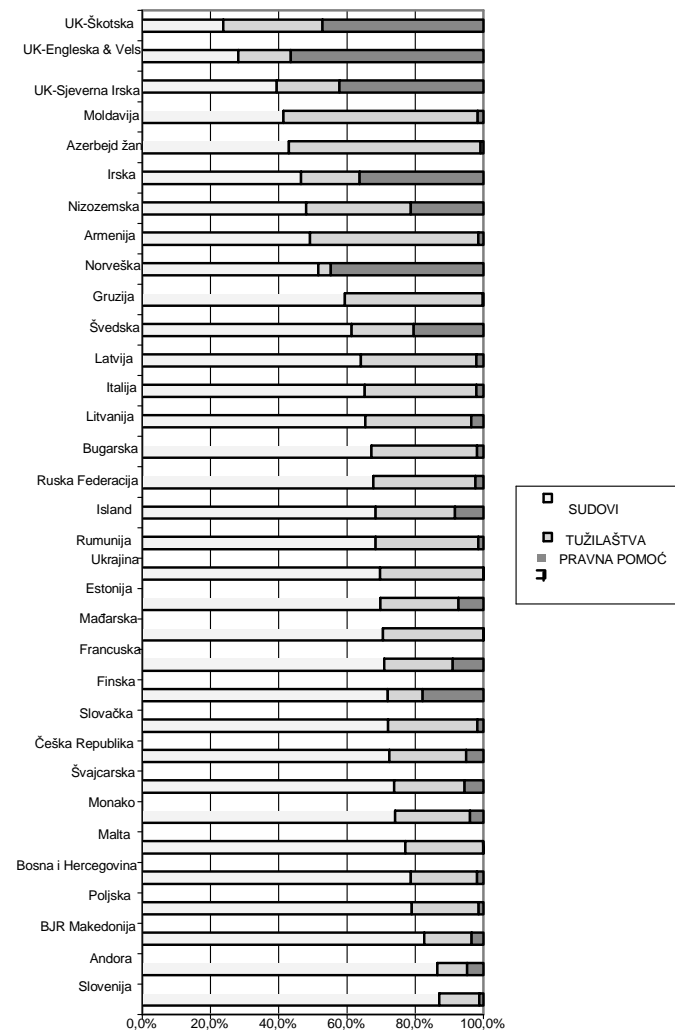
Slika broj 1. Ukupan budžet izdvojen za pravosudni sistem (sudovi, tužilaštva i pravna pomoć) po stanovniku u 2006.g., u €

Napomena: pogledati u kompletnom Izvještaju i budžet izražen u procentima GDP-a po stanovniku.

Slika broj2. Relativna raspodjela budžeta na sudove, tužilaštva i pravnu pomoć

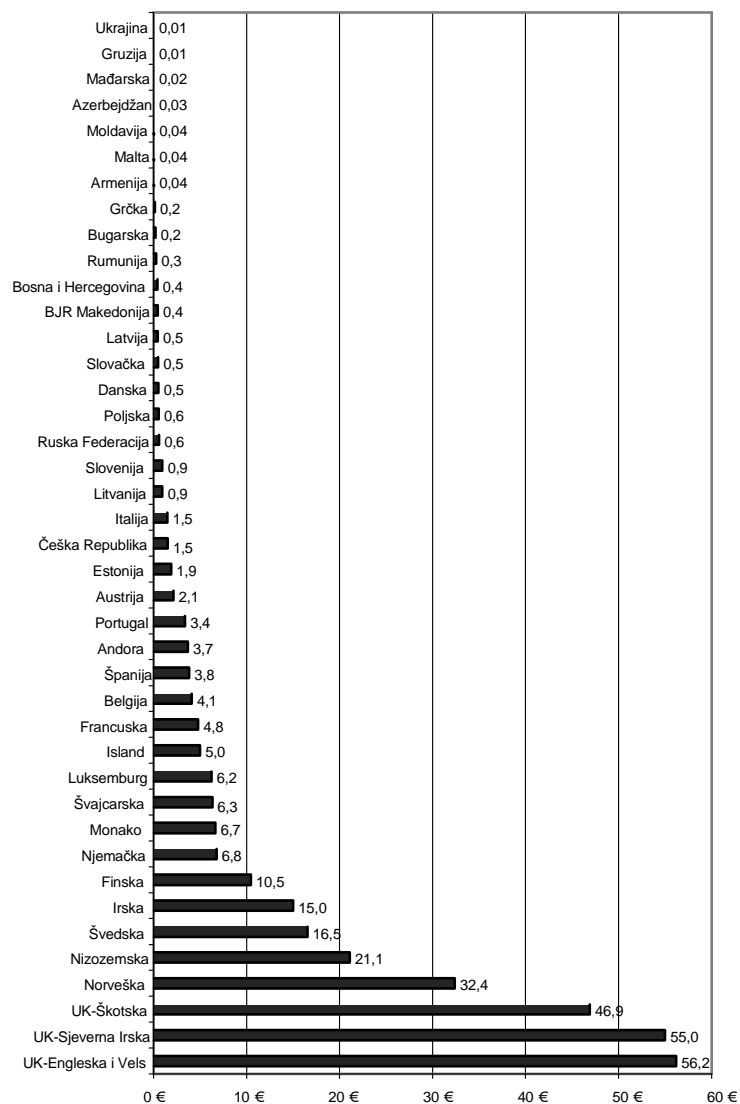
U većini država članica Vijeća Evrope, budžet izdvojen za sudove je povećan u posljednjih pet godina. Razlozi za ovo povećanje su uglavnom zbog povećanja troškova koji se odnose na osoblje, više cijene rentiranja, funkcionisanja i/ili održavanja sudskih zgrada, zbog inflacije ili porasta životnog standarda, ili realizacije programa za reformu pravosuđa.

Kada je riječ o budžetskoj komponenti sudskih budžeta, većina troškova se odnosi na isplatu plata za sudije i sudsko osoblje. Sudski troškovi učestvuju u cjelokupnom budžetu u mnogo manjoj mjeri. Održavanje i investiranje u sudske zgrade je značajan udio u ukupnom budžetu za sudove u Kipru, Irskoj, Gruziji i UK-Škotskoj. Porastom kompjuterizacije društva, očekuje se da sudovi više investiraju u informatičku tehnologiju. Ogroman dio budžeta za IT koji se odnosi na ukupni sudski budžet nalazimo u Nizozemskoj, Irskoj, Austriji, Danskoj i Rumuniji. U većini zemalja postoji raspoloživi budžet za pravnu pomoć. U pravilu, sudski budžeti zemalja se razlikuju. U Nizozemskoj, Norveškoj, Irskoj i Velikoj Britaniji, na raspolaganju je relativno visok budžet za pravnu pomoć. Kada je u pitanju budžet za tužilaštva, ogroman dio budžeta se izdvaja za pravnu pomoć, posebno u zemljama centralne i istočne Evrope. Veliki broj tužilaca, organizacija tužilaštava u određenim zemljama, te razlike u ovlaštenjima tužilaca mogu dovesti do razlika u budžetu.

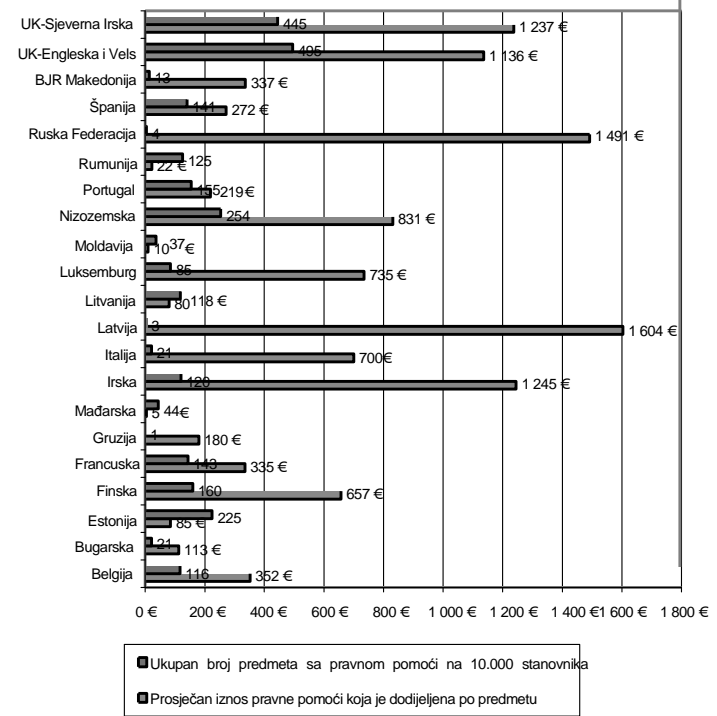
2. Pristup pravdi

Kada su se podaci za 2006. godinu, za budžet koji je izdvojen za sistem pravne pomoći, uporedili sa podacima iz 2004. godine, zapaženo je naglo povećanje budžeta (više od 50% na osnovu podataka iz 2004.godine) u Armeniji, Estoniji, Grčkoj, Latviji, Litvaniji i Rumuniji. Budžeti pravne pomoći u ovim zemljama predstavljaju mali dio državnih troškova. Povećanje od 20% i 40% je zapaženo u 11 zemalja: Andori, Belgiji, Češkoj Republici, Islandu, Irskoj, Italiji, Poljskoj, Portugalu, Slovačkoj, Španiji i Švedskoj. Ovo povećanje se, u nekim zemljama, objašnjava nedavnom strategijom za realizaciju pravne pomoći i/ili proširenje tih sistema (Estonija, Slovačka, Slovenija). U nekim zemljama, povećanje je objašnjeno kao rezultat strategije koja ima za cilj poboljšanje pristupa pravdi. Nasuprot njima, uočena je tendencija u stabilizaciji ovih budžetskih komponenti ili smanjenje u budžetu pravne pomoći u slijedećim zemljama: Bosna i Hercegovina, Gruzija, Malta, Nizozemska i Norveška. U 2004. godini, relativno visok budžet za pravnu pomoć (bruto podaci po stanovniku) je potrošen u: Norveškoj, UK-Škotskoj, UK-Sjevernoj Irskoj i UK-Engleskoj i Velsu (slika 8). Relativno visok iznos se može uočiti i u Nizozemskoj, Švedskoj, Irskoj i Finskoj. Naglašavamo, uvođenje reference za GDP je korisno kako bi se mjerio uticaj budžetskog iznosa izdvojenog za pravnu pomoć u odnosu na prosperitet države članice, te pružila pomoć onima koji nemaju dovoljno sredstava.

Slika broj 3. Godišnji budžet izdvojen za pravnu pomoć po stanovniku u 2006. godini, u €

Slika broj 4. Broj predmeta pravne pomoći na 10.000 stanovnika i prosječna pravna pomoć po predmetu u 2006.godini, u eurima

Neke su zemlje izabrale da definišu strogo ograničen broj predmeta koji mogu imati koristi od pravne pomoći, ali su izdvojile visoke iznose po predmetu (kao na primjer Ruska Federacija i Italija), dok su druge zemlje ograničile iznose odvojene po predmetu, ali su otvorile više mogućnosti za pristupanje pravnoj pomoći (na primjer Belgija, Francuska, Portugal, Španija). Druge zemlje su takođe velikodušne kada su u pitanju iznosi koji se izdvajaju po predmetu i po broju predmeta koji imaju koristi od pravne pomoći (UK-Sjeverna Irska, UK-Engleska i Vels, Nizozemska). Budžet za pravnu pomoć značajno preteže u budžetu ovih zemalja.

3. Korisnici suda (prava i povjerenje građana)

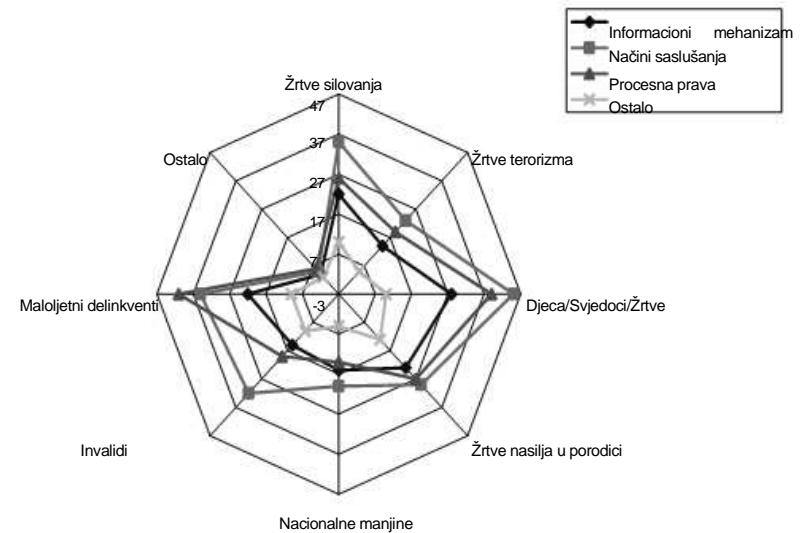
Zaštita ugrožene kategorije društva

Mogu se koristiti posebni mehanizmi za zaštitu i jačanje prava građana u toku sudskog postupka, uvođenjem posebnih informacionih mehanizama (vruće telefonske linije, internet stranice, brošure itd.), korištenjem posebnih procedura za ročišta (maloljetni delinkventi ili druge žrtve se mogu zaštititi održavanjem zatvorenih sudskih sjednica). Kada su u pitanju nacionalne manjine, treba koristiti sudske tumače i omogućiti slobodu govora na maternjem jeziku.

Tabela br. 2. Broj pozitivnih odgovora o posebnim radnjama koje će se poduzeti u toku sudskog postupka za kategorije žrtava i ugroženih osoba

Kategorija ugroženih osoba	Informativni mehanizmi	Saslušanja	Procesna prava	Ostalo
Žrtve silovanja	22	35	26	10
Žrtve terorizma	14	23	19	5
Djeca/Svjedoci/žrtve	28	45	39	10
Žrtve nasilja u porodici	23	30	27	13
Nacionalne manjine	16	20	14	5
Invalidi	15	32	20	10
Maloljetni delinkventi	22	36	41	10
Ostali	4	6	7	3

Slika broj 5. Posebne mjere za ugrožene kategorije i žrtve po vrsti mehanizma

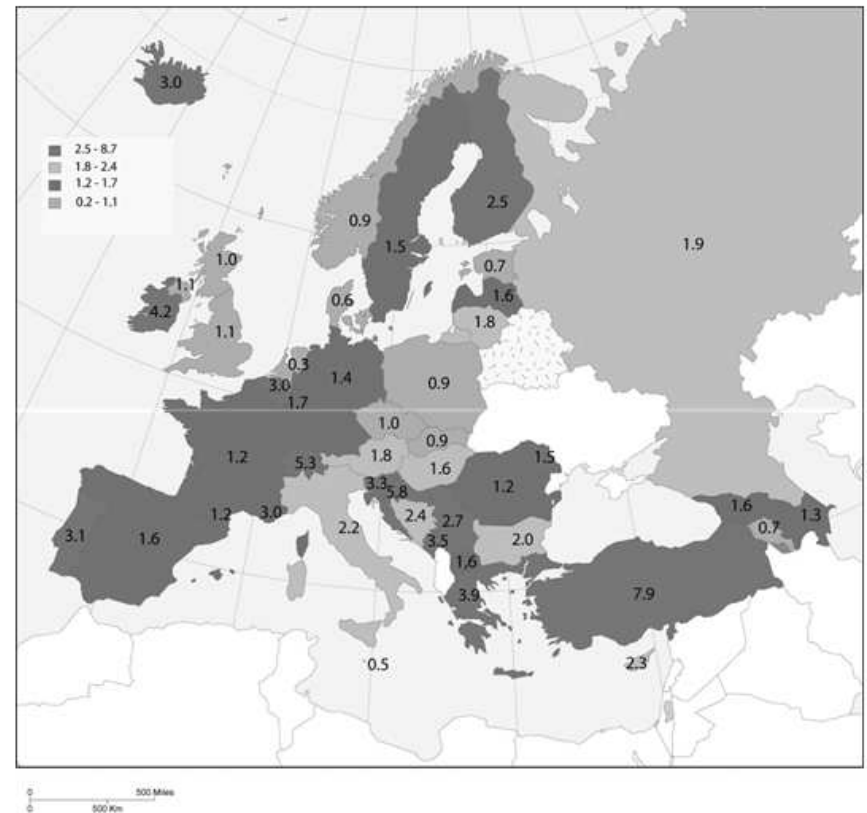

4. Sudovi

U ovom poglavlju se mogu naći sve osnovne, relevantne činjenice u vezi organizacije sudova u Evropi. Napravljena je razlika između suda (prvostepenih sudova sa općom jurisdikcijom), geografske lokacije suda i specijaliziranih prvostepenih sudova. Sudovi obavljaju drugačije zadatke s obzirom na nadležnosti koje su regulisane zakonom. U većini predmeta, sudovi su odgovorni za rješavanje krivičnih i parničnih predmeta, a moguće i upravnih predmeta: predmeti upravnih sporova su u nadležnosti sudova sa općim nadležnostima (na primjer u Nizozemskoj) ili u nadležnosti specijaliziranih administrativnih sudova (na primjer u Francuskoj). Takođe, sudovi mogu biti odgovorni za vođenje upisnika: sudovi mogu imati posebne odjele za zemljišne knjige, poslovne registre pa čak i za matične registre (smrtni slučajevi, sklapanje brakova, itd). Ovi različiti predmeti mogu različito opteretiti sudove.

U 13 zemalja je došlo do smanjenja broja sudova na 100.000 stanovnika, kada su upoređeni podaci iz 2006 i 2004. godine, za 10 zemalja. Čini se da u 18 zemalja nema promjena u broju sudova na 100.000 stanovnika.

Slika broj 6. Broj sudova na 100.000 stanovnika u 2006. godini

U mnogim zemljama postoji tendencija– što je dio programa sudske reforme – da se smanjuje broj sudova: uglavnom se manji sudovi zatvaraju i spajaju sa drugim sudovima. To je dio mjera koje su uvedene za poboljšanje efikasnosti.

Uočeno je da se pojačava trend specijalizovanih sudova među evropskim zemljama. CEPEJ je svjestan važnosti koju specijalizovani sudovi mogu imati u poboljšanju efikasnosti pravosuđa kao i prilagođavanju razvoju društva, dok istovremeno ovaj proces ne bi trebao stvoriti konfuziju, sukobe nadležnosti ili povećati troškove za korisnike sudova.

Kada je u pitanju rad sudova, postoji trend ka racionalizaciji i većoj upotrebi pokazatelja rada. Zbog veće odgovornosti i većih mogućnosti s obzirom na informatičku tehnologiju (posebno informacione sisteme za upravljanje sudovima) sve se više pažnje pridaje prikupljanju podataka o rezultatima rada. Ono što je nejasno je kvalitet podataka i do kojeg se stepena informacije o rezultatima rada sistematski prikupljaju. Veća odgovornost i racionalizacija u funkcionisanju sudova takođe može biti predmet "politike kvaliteta". Većina zemalja smatra da su definisani pokazatelji kvaliteta, te da se oni i primjenjuju. Samo je nekoliko zemalja u sudove uključilo sisteme za kontrolu.

Način rješavanja potraživanja male vrijednosti

Pitanje "sudske mape", koje se odnosi na geografsku lokaciju suda varira zavisno od gustine naseljenosti neke zemlje i od kvaliteta komunikacijske mreže. U cilju bolje preglednosti pristupa jurisdikcijama od strane sudskih korisnika, analiziran je termin "potraživanje male vrijednosti" koji je različit u različitim zemljama, te je omogućen uvid u to za koje iznose postoje jednostavne procedure za rješavanje takvih predmeta (dopuniti tabelu uz izvještaj). Rješavanje predmeta malih potraživanja potpada pod nadležnost specijalizovanih sudova (na primjer općinskih sudova), specijalizovanih sudija ili jedinice unutar prvostepenog suda opće jurisdikcije. Značajan broj sudova koji su nadležni za rješavanje predmeta malih potraživanja se nalaze u: Austriji, Hrvatskoj, Francuskoj, Njemačkoj, Italiji, Poljskoj, Belgiji, Portugalu, Rumuniji, Ruskoj Federaciji, Španiji, Švajcarskoj, Turskoj i UK-Engleskoj i Velsu.

Informaciono-komunikacijska tehnologija u sudovima

U većini zemalja u sudovima postoje kompjuteri, kao direktna pomoć sudijama i osoblju. U manjem obimu su zastupljeni sistemi za registrovanje predmeta, informacioni sistemi za upravljanje sudovima i finansijski informacioni sistemi. Posljednja oblast je u funkciji komunikacije između sudova, pravnika i mogućih korisnika sudova. U 14 zemalja, svi sudovi imaju posebne internet stranice. U 11 zemalja se elektronske forme komunikacije mogu download-irati (skidati sa interneta) i upload-irati (stavljati na internet). Identičan rezultat (14 zemalja) se može pronaći i za "druge" načine razmjene informacija.

Može se prikazati stepen implementacije kompjuterske tehnologije koja je direktna pomoć sudijama i ne-sudijskom osoblju. Zemlje sa veoma visokim ili visokim stepenom implementacije su obojene narandžastom bojom (četiri kompjuterska simbola) ili žutom bojom (tri kompjuterska simbola).

Tabela broj 3. Klasifikacija zemalja po nivou kompjuterizacije sudova za tri oblasti primjene⁴

Veoma visok nivo kompjuterizacije >39 poena	Visok nivo kompjuterizacije (32-38)	Srednji nivo kompjuterizacije (26-31)	Nizak nivo kompjuterizacije (manje od 25)
Austrija	Češka Republika	Belgija	Kipar
Danska	Rumunija	Italija	Ukrajina
Estonija	Slovenija	Gruzija	BJR Makedonija
Finska	Island	Luksemburg	Srbija
Mađarska	VB-Sjeverna Irska	Poljska	Armenija
Malta	Njemačka	Andora	Monako
VB Engleska i Vels	Litvanija	Irska	Ruska Federacija
Švajcarska	Francuska	Azerbejdžan	Bosna i Hercegovina
Portugal	Latvija	Hrvatska	Crna Gora
Slovačka	Holandija	Grčka	Moldavija
VB-Škotska	Švedska		
Norveška	Buqarska		
Španija			
Turska			
14	12	10	10

⁴ Da bi se izračunale ove klasifikacije, pogledati izvještaj, poglavlje 5.5.

Slika broj 7. Nivo implementacije kompjuterske opreme kao direktne pomoći sudijama i drugom osoblju

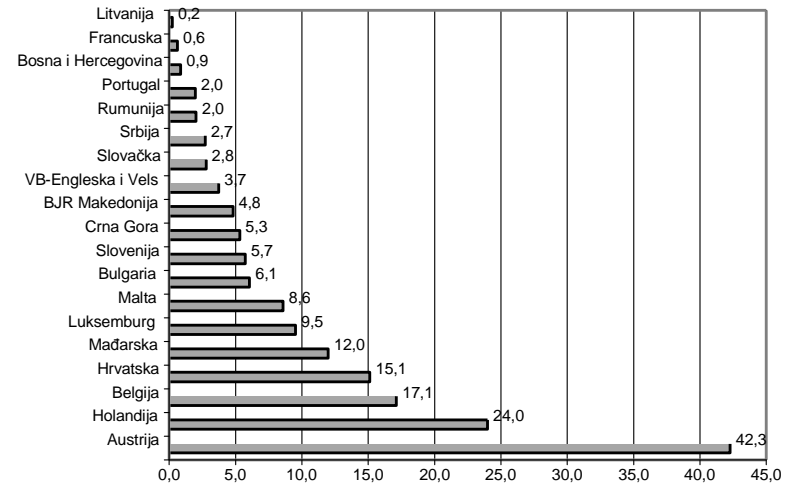

5. Alternativno rješavanje sporova

Sudska medijacija se razvija u sve većem broju evropskih zemalja: 38 zemalja je realizovalo postupak sudske medijacije. U 22 zemlje moguće je dobiti pravnu pomoć u postupku medijacije. Oblasti u kojima se obično koriste nagodbe su potrošački sporovi i porodični sporovi. Arbitraža se koristi u najmanje 33 zemlje i uglavnom se koristi u oblasti privrednih sporova (ugovori i (intelektualna) prava vlasništva).

Kako bismo dobili pregled broja predmeta i medijatora koji učestvuju u medijaciji, traženo je da sve zemlje dostave detalje u vezi s tim pitanjem. U Holandiji postoji veliki broj predmeta medijacije koji se odnose na porodične sporove (razvodi brakova) i otpuštanja s posla. U Austriji, Francuskoj, Mađarskoj, Poljskoj i Sloveniji, medijacija se najčešće koristi u krivičnim predmetima, a dat je i broj akreditiranih medijatora na 100.000 stanovnika. Konkretnije, veliki broj medijatora se nalazi u Belgiji, Hrvatskoj, Holandiji i Austriji. Visoke brojke u Holandiji se mogu objasniti činjenicom da je Ministarstvo pravde uvelo medijaciju prije nekoliko godina kroz posebne ADR programe, a posebno u oblasti parničnog zakona (privredni predmeti), porodičnog prava (razvodi) i upravnog prava.

Slika broj 8. Broj akreditiranih medijatora na 100.000 stanovnika u 2006. godini

U poređenju sa izdanjem Izvještaja o evaluaciji iz 2006. godine, na raspolaganju je mnogo više informacija o medijaciji. Postoji trend primjene medijacije u sve većem broju zemalja: medijacija se koristi u 38 zemalja. U parničnim predmetima (privredni sporovi, porodično pravo, predmeti otpuštanja s posla) medijaciju provodi najčešće privatni medijator (na primjer advokat) ili sudija. Tamo gdje je upravno pravo posebna oblast prava, privatni medijator je taj koji interveniše u sporovima između građana i vlade. Kada su u pitanju krivični predmeti, postoji više različitih osoba odgovornih za medijaciju: sudija, tužilac ili privatni medijator.

Da bi se u procesu medijacije osigurao pristup pravdi, treba biti uveden plan pravne pomoći. U 22 zemlje je moguće dobiti pravnu pomoć u toku medijacije.

6. Krivični predmeti koje rješava tužilac

U tabeli koja je data niže u tekstu, naveden je broj predmeta koje rješava tužilac. U drugom stubcu je prikazan broj predmeta koji je dodijeljen javnom tužiocu i tri načina koji se odnose na rani prekid rada na predmetu (zbog nepoznatog identiteta prekršioca), pravnih razloga (nedostatak dokaza, na primjer) ili okolnosti za izvršenje krivičnog djela. U 19 zemalja postoji mogućnost da tužilac određuje sankciju ili pregovara sa počiniteljem krivičnog djela. U posljednjem stubcu je prikazan broj predmeta koji se nalaze na sudu.

Tabela Broj predmeta koje su tužioc i rješavali u 2006. g. broj 4.

Zemlja	Predmeti koje je tužilac zaprimio	Predmeti koje je tužilac obustavio:				Zaključeni kaznom, koju je tužilac izrekao ili postigao pregovorom o krivnji	Optužnica podignuta pred redovnim sudom od strane tužioca
		Ukupan broj obustavljenih predmeta	zbog toga što se identitet počinitelja nije mogao utvrditi	zbog nepostojanja utvrđenog djela ili zbog posebne pravne situacije	zbog okolnosti		
Andora	36						21
Armenija	2 857	3 658	1 693	698	1 267		2 857
Austrija	616304			179267			77118
Azerbejdžan	2 203	2 281	1 890	203	188		9 770
Belgija	737963	535689	212926	132686	173097	7 537	20091
Bosna i Hercegovina	71435	24948				2 280	18507
Bugarska	158242				11048	7 707	29035
Hrvatska	92511		37295	19447			
Češka Republika	83319	11059		94	10965	0	58863
Danska	506556						416488
Estonija	14571	27555	19162	5 065	3 328	5 128	
Finska	85716	10730				2 305	62596
Francuska	5 305394	3 725528	2 988204	438465	298859	519110	707827
Gruzija	36304	16709				5 008	12974
Njemačka	4 917575	1 294402			1 294747	241102	1 187323
Mađarska	149749			29810			76835
Island	7 701			1 916			5 723
Irska	15214	3 722				0	6 445
Italija	2 938649		1 247516			*	572887
Latvija	12783	1 173	25	300	848	740	12977
Litvanija	16108			14836			17927
Luksemburg	46673					507	12430
Moldavija		3 459					13001
Monako	2 639	966	638	163	165	0	707

Zemlja	Koje je tužilac zaprimio	Koje je tužilac obustavio:				zaključeni kaznom, koju je tužilac izrekao ili postigao pregovorom o krivnji	podignuta optužnica pred sudom od strane tužioca
		Ukupan broj obustavljenih predmeta	zbog toga jer se identitet počinitelja nije mogao utvrditi	zbog nepostojanja utvrđenog djela ili posebne pravne situacije	zbog okolnosti		
			2 723	5 251			
Crna Gora	14459			17812	16325	77861	150000
Holandija	267710	680343	519591	160752	0	244399	428625
Poljska	1 556611	411835				3 006	85098
Portugal	491505					0	27139
Rumunija	108367		23717			6 817	59108
Srbija	173838	71308	52787	18521	0	2 481	22468
Slovačka	121579			9 620	3 937		12726
Slovenija	93462	2 756207	2 224309	531898	0		590260
Španija	4 101736	55491				51689	189546
Švedska	201274	19807	2 468	16780	559	55930	12152
Svajcarska	153439	15693	11308	4 171	214		12721
BJR Makedonija	32082	1 694588					725210
Turska	2 733767						
Ukrajina	546178			2517		35539	168690
VB-Skotska	316377		5 408	107163	112571	884482	1 009067
VB-Engleska i Vels	1 054882	225142					

7. Sudije

Kako bi se bolje shvatila različitost u statusu i funkciji, a koja se povezuje sa izrazom "sudija", u CEPEJ-evom prijedlogu su definisane tri vrste sudija. Redovne sudije su opisane u objašnjenju evaluacionog plana kao " *one koji su osposobljeni i plaćeni kao sudije*", *redovne sudije koji povremeno rade u sudu (i koji su plaćeni u skladu s tim) i sudije porotnici* (volonteri kojima se nadoknađuju troškovi), koji donose obavezujuće odluke na sudu. Uzimaju se u obzir popunjene pozicije sa punim radnim vremenom koje su ekvivalenti poziciji redovnog sudije, koji radi puno radno vrijeme, ali po potrebi.

Tabela broj 5. Vrsta i broj sudija u 2006. godini

Zemlja	Redovne sudije (fte)		Redovne sudije koji povremeno predsjedavaju na saslušanju (zbirni prikaz)		Sudije porotnici (zbirni prikaz)		Broj sudija porotnika / Broj redovnih sudija
	Broj	Na 100.000 stanovnika	Broj	Na 100.000 stanovnika	Broj	Na 100.000 stanovnika	
Andora	22	27,1	2	2,5			
Armenija	179	5,6					
Austrija	1 674	20,2					
Azerbejdžan	494	5,8					
Belgija	1 567	14,9			2 557	24,3	1,63
Bosna-Hercegovina	846	22	58	1,5	167	4,3	0,20
Bugarska	1 821	23,7					
Hrvatska	1 924	43,3			5 268	118,6	2,74
Kipar	98	12,7					
Češka Republika	2 995	29,1			6 893	67,0	2,30
Danska	359	6,6					
Estonija	239	17,8			802	59,7	3,36
Finska	901	17,1			3 689	70,2	4,09
Francuska	7 532	11,9	570	0,9	3 299	5,2	0,44
Gruzija	272	6,2					
Njemačka	20138	24,5	na		98002	119,0	4,87
Grčka	3 163	28,4					
Mađarska	2 838	28,2			4 382	43,5	1,54
Island	47	15,7	na				
Irska	132	3,1					
Italija	6 450	11,0			7 321	12,5	1,14
Latvija	510	22,2			2 525	110,0	4,95
Litvanija	732	21,5					
Luksemburg	174	36,8			127	26,9	0,73
Malta	34	8,3					

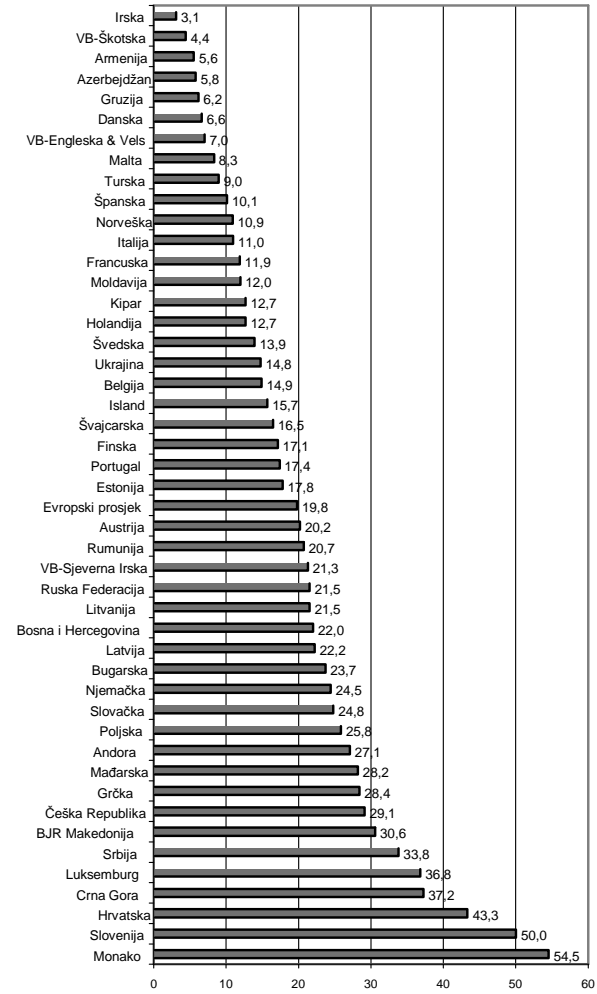

Zemlja	Sudije		Redovne sudije koji povremeno predsjedavaju na ročištu (bruto brojke)		redovne sudije porotnici (bruto brojke)		Broj sudija porotnika / broj redovnih sudija
	Broj	Na 100.000 stanovnika	Broj	Na 100.000 stanovnika	Broj	Na 100.000 stanovnika	
Moldavija	431	12,0					
Monako	18	54,5	14	42,4	118	357,6	6,56
Crna Gora	231	37,2					
Holandija	2 072	12,7	900	5,5			
Norveška	512	10,9	61	1,3	70000	1 495,4	136,72
Poljska	9 853	25,8			43613	114,4	4,43
Portugal	1 840	17,4			454	4,3	0,25
Rumunija	4 482	20,7					
Ruska Federacija	30539	21,5					
Srbija	2 506	33,8			4 678	63,1	1,87
Slovačka	1 337	24,8			na		
Slovenija	1 002	50,0			4 065	202,9	4,06
Španija	4 437	10,1	na		7 681	17,6	1,73
Švedska	1 270	13,9			8 500	93,3	6,69
Švajcarska	1 229	16,5	697		2 613		
BJR Makedonija	624	30,6			2 480	121,7	3,97
Turska	6 593	9,0					
Ukrajina	6 893	14,8					
VB-Sjeverna Irska	371	21,3			788	45,2	
VB-Škotska	227	4,4			749	14,6	3,30
VB-Engleska i Vels	3 774	7,0	8920	16,6	28865	53,7	7,65

Redovne sudije

Broj redovnih sudija koji predsjedavaju u sudskom procesu na 100.000 stanovnika značajno varira od zemlje do zemlje i od pravosudnog sistema do pravosudnog sistema. Razlika se može napraviti u dva ekstremna slučaja, sistema u kojem su sve redovne sudije (Andora, Armenija, Austrija, Azerbejdžan, Bugarska, Kipar, Danska, Gruzija, Grčka, Irska, Island, Litvanija, Malta, Crna Gora, Moldavija, Holandija, Rumunija, Ruska Federacija, Turska, Ukrajina) i sistema Velike Britanije u kojima je uloga *sudija porotnika i magistratskih sudija* od suštinskog značaja u svim pravnim oblastima.

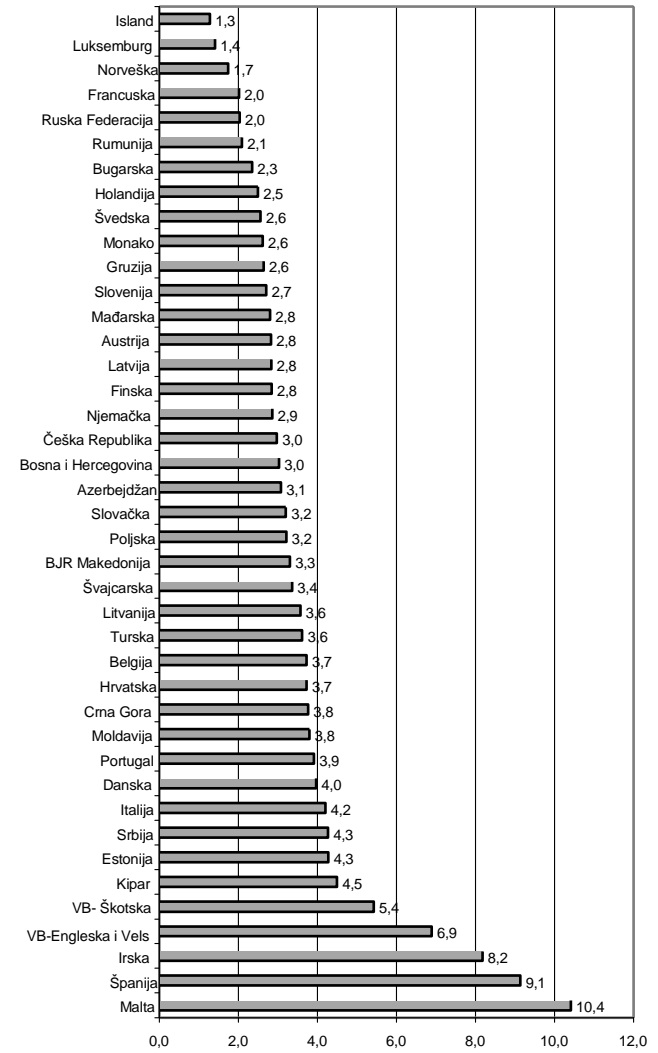
Slika broj 9. Broj redovnih sudija koji rade u sudu (puno radno vrijeme) na 100.000 stanovnika u 2006. godini

8. Ostalo osoblje

Napravljena je razlika između četiri kategorije ostalog osoblja. Posebna kategorija osoblja pod nazivom "Rechtspfleger", inspirisana njemačkim sistemom. Osoblje čija je uloga da direktno pomažu sudiji. Treća kategorija je osoblje koje odgovara za različita administrativna pitanja, kao i rukovodstvo suda. Posljednja kategorija se odnosi na tehničko osoblje u sudu.

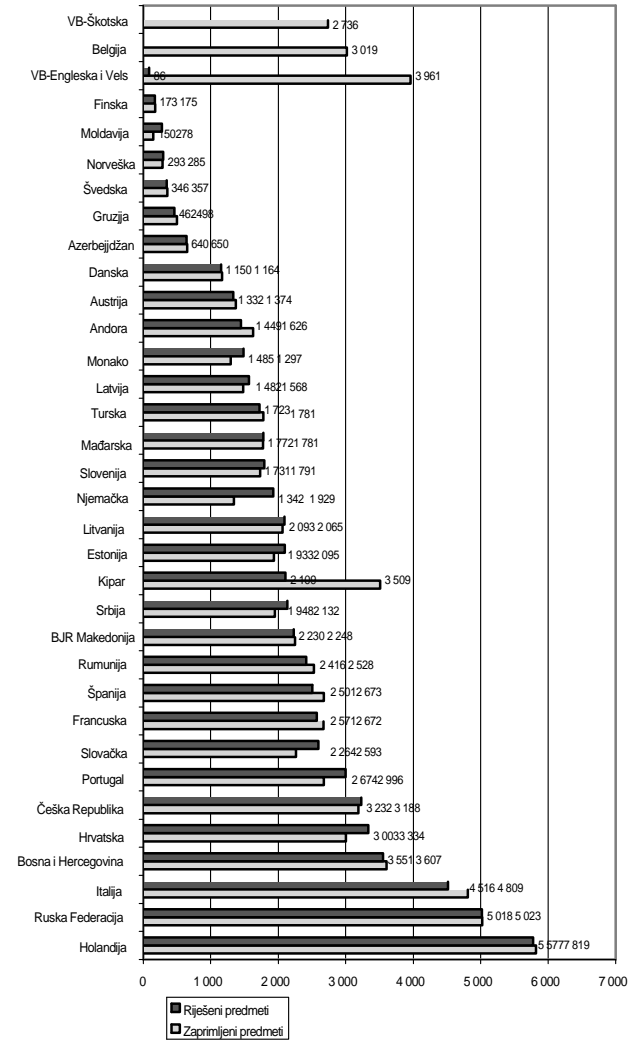
Slika broj 10. Broj sudija porotnika za svakog redovnog sudiju

9. Rad suda i pravično suđenje

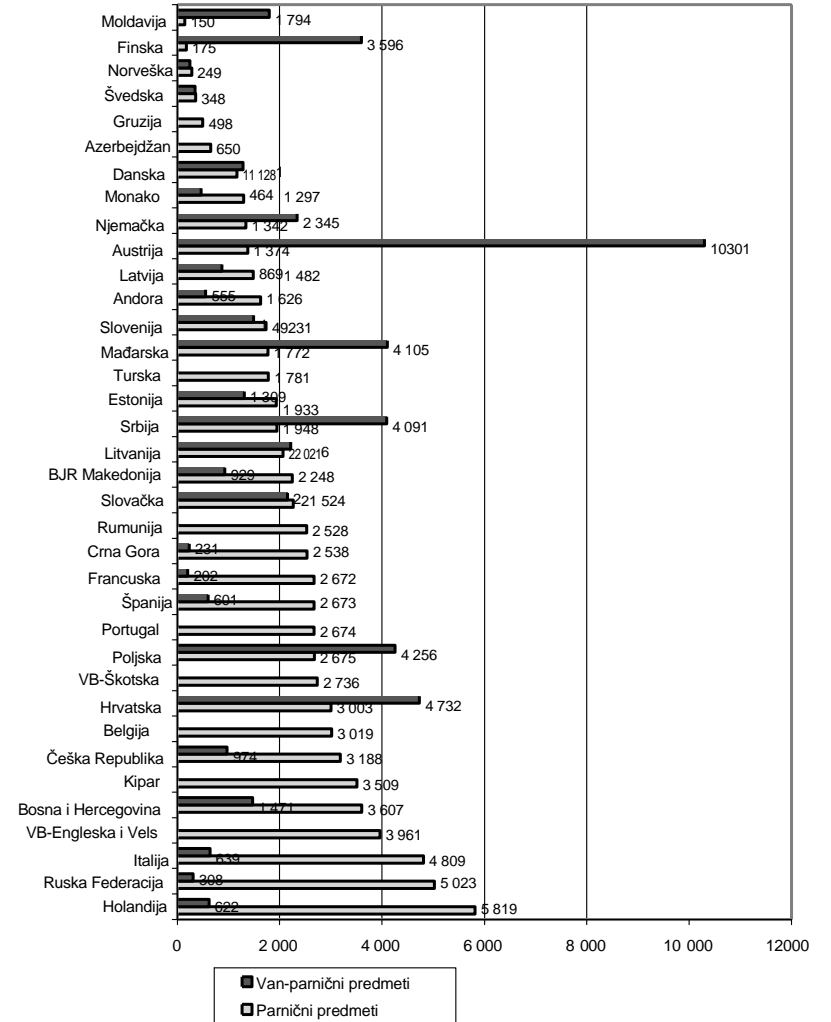
Mjerenje dužine trajanja postupka i razlike u definisanju krivičnih zakona predstavljaju i dalje problem. Značajan napredak je postignut u mjerenju rezultata rada sudova od kada su uvedena dva pokazatelja rezultata rada na evropskom nivou. Ažurnost omogućuje korisno poređenje iako parametri predmeta nisu uvijek identični u svim aspektima. Ovaj se pokazatelj može koristiti da bi se vidjelo da li sud može riješiti sve zaprimljene predmete, a da ne povećava broj zaostalih neriješenih predmeta. Drugi pokazatelj je *izračunato vrijeme za rješavanje predmeta*. Koristeći se statističkim načinom rada, moguće je proizvesti podatke koji se odnose na vrijeme koje je potrebno da se okonča predmet. Ovaj način može pružiti relevantne informacije o sveukupnom funkcionisanju sudova u zemlji. Postepeno će izvještaj CEPEJ-a omogućiti, uz pomoć komparativnih podataka, praćenje funkcionisanja pravosudnih sistema u rješavanju priliva predmeta.

Slika br. 11. Broj prvostepenih zaprimljenih i riješenih parničnih predmeta na 100.000 stanovnika u 2006. godini

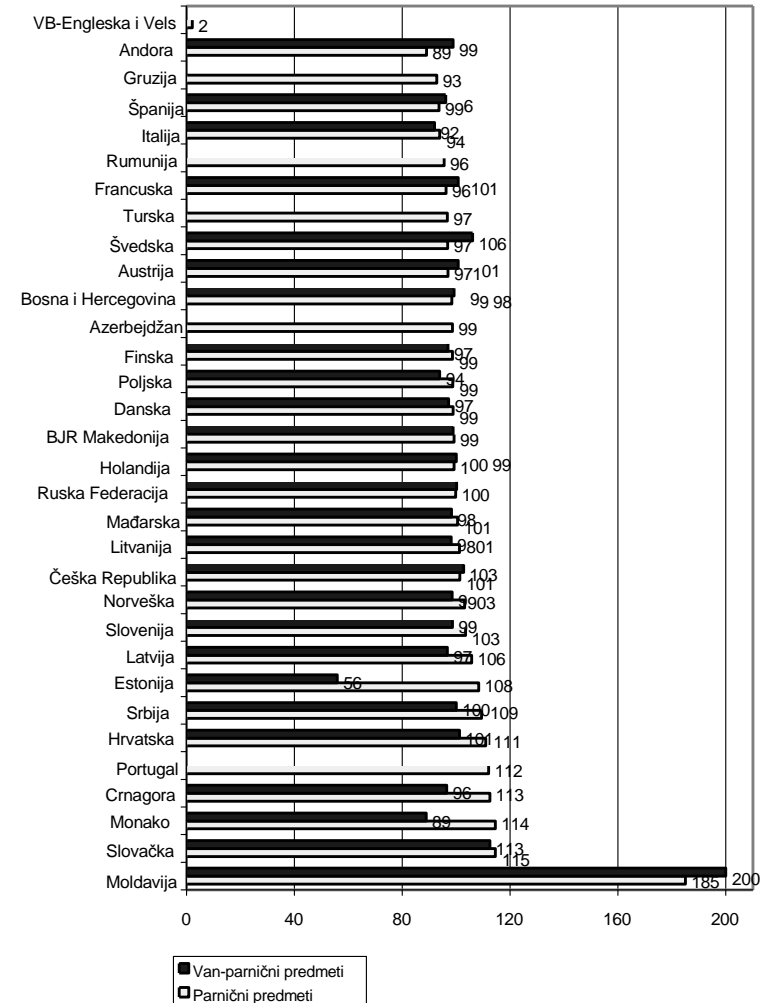
Relevantni dijelovi parničnih i van-parničnih predmeta omogućavaju bolje razumijevanje strukture sudske nadležnosti u zemlji (posebno u predmetima registracije).

Slika broj 12. Broj prvostepenih parničnih i van-parničnih predmeta u prvostepenim sudovima na 100.000 stanovnika u 2006.godini

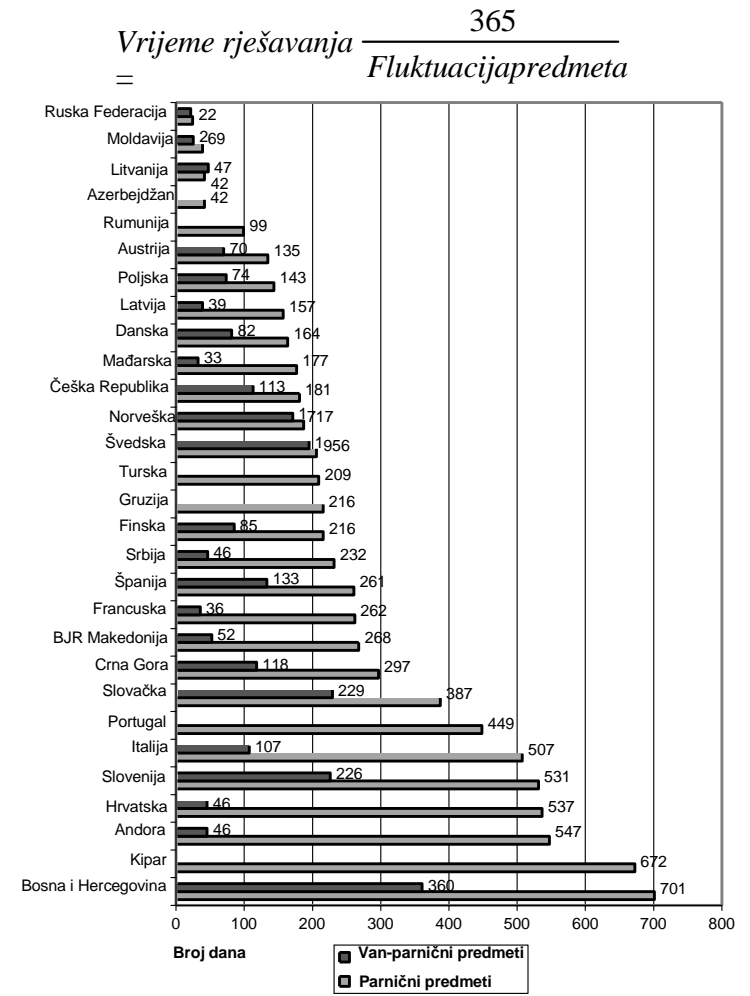
Slika broj 13. Ažurnost parničnih i van-parničnih predmeta u 2006. godini (u %)

$$\text{Ažurnost (\%)} = \frac{\text{Riješeni predmeti}}{\text{Zaprimljeni predmeti}} \times 100$$

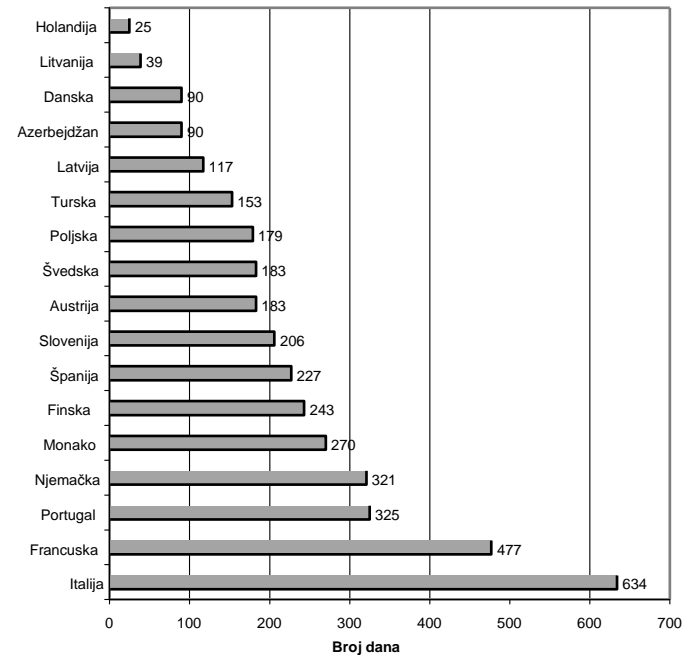
Slika broj 14. Vrijeme rješavanja parničnih i van-parničnih predmeta u prvostepenim sudovima u 2006. godini (izraženo u danima)

Brakorazvodne parnice

I pored specifičnosti pojedinih zakonodavstava u različitim državama, samo je mali broj zemalja bio u stanju pružiti precizne informacije o dužini trajanja postupka.

Slika broj 15. Prosječna dužina trajanja postupka za brakorazvodne parnice u prvostepenim sudovima u 2006. godini, izražena u broju dana

10. Status i napredovanje u službi sudija i tužilaca

Plate sudija i tužilaca

Podaci prikazani u tabeli koja slijedi moraju biti uzeti sa rezervom. Imajući u vidu da plate zavise od nekoliko faktora koji su povezani sa životnim standardom, modalitetima zapošljavanja, nivoom u službi i sl., kao rezultat toga "nove" sudije/tužioci u zemljama u kojima se primjenjuje običajno pravo (eng. common law) su ustvari pravnici koji na osnovu svog dugog radnog

iskustva dobijaju visoke plate (100,000 eura godišnje), te ih je po tome teško porediti sa mladim sudijama u drugim zemljama. Osnovna naknada ne mora neophodno linearno rasti sa godinama iskustva u službi. Ona značajno varira na početku i na kraju karijere, ali i u zavisnosti od godina starosti u trenutku stupanja na dužnost.

Tabela br. 6. Bruto i neto godišnje plate sudija i tužilaca u Vrhovnom sudu (ili na najvišoj instanci) u 2006.godini, u €

Država	Sudija - bruto plata (€)	Sudija - neto plata (€)	Bruto plata sudije u odnosu na prosječnu bruto godišnju platu	Tužilac - bruto plata (€)	Tužilac - Neto plata (€)	Bruto plata tužioca u odnosu na prosječnu bruto godišnju platu
Andora	36430	34244	1,8	100100	94000	4,9
Armenija	11594	6 601	7,9			0,0
Austrija	105251		2,6	105251		2,6
Azerbejdžan	11968		7,7	7 540		4,8
Belgija	122196	60184	3,2	122169	60184	3,2
Bosna i Herceg.	41223	25646	7,7	41223	25646	7,7
Bugarska	11136		5,0	11136		5,0
Hrvatska	52054	27337	4,8	52054	27337	4,8
Kipar	93525		4,1			0,0
Češka Republika	42760		4,9	39579		4,5
Danska	130341		2,7	80537		1,7
Estonija	34115	26259	4,7	23846	18361	3,3
Finska	105000	61000	3,1	63000	41000	1,8
Francuska	105317	90087	3,5	105317	90087	3,5
Gruzija	8 580	7 550	5,8	6 192	5 460	4,2
Njemačka	86478		2,1	86478		2,1
Grčka	73716	65000	3,2	73716	65000	3,2
Mađarska	42154	19119	5,2	42154	19119	5,2
Island	130000	87105	3,1			0,0
Irska	222498		7,2			0,0
Italija	122278	100405	3,6	122278	100405	3,6
Latvija	31686	22151	6,1	29689	20443	5,8

Država	Sudija - bruto plata (€)	Sudija - neto plata (€)	Bruto plata sudije u odnosu na prosječnu bruto godišnju platu	Tužilac - bruto plata (€)	Tužilac - Neto plata (€)	Bruto plata tužioca u odnosu na prosječnu bruto godišnju platu
Litvanija	30852	21900	5,9	27366	18584	5,3
Luksemburg	140201		3,5	140201		3,5
Malta	32480		2,5	32630		2,5
Moldavija	4 390	3 621	3,6	2 502	2 026	2,0
Monako				118616	111960	
Crna Gora	19005	12480	4,2	21994	14400	4,9
Holandija	115000	60000	2,5	115000	60000	2,5
Norveška	125000		2,8			0,0
Poljska	37403	25537	4,9	37403	25537	4,9
Portugal	80478		5,4	78134		5,2
Rumunija	34082	23760	9,3	28153	19628	7,7
Ruska Federacija	35220	30642	7,5	24982	21734	5,3
Srbija	22258	13249	4,9	22258	13249	4,9
Slovačka	27438	20450	4,2	26458	20406	4,0
Slovenija	48660		3,3	48036		3,3
Španija	115498	72764	4,3	115498	72764	4,3
Švedska	152000	53000	3,2	143500	50000	3,1
Švajcarska	204968	192546	4,8	131000	105000	3,1
BJR Makedonija	14870	8 749	3,3	14870	8 749	3,3
Turska	28988	22991	3,4	28988	22991	3,4
Ukrajina	35259	34388	16,1	8 160	6 528	3,7
VB-Sjeverna Irska	288905	191500	11,9	50003	81900	2,1
VB-Škotska	255000		7,2	46000		1,3
VB-Engleska i Vels	233742		6,5	128774		3,6

Disciplinski postupci protiv sudija i tužilaca

Sudije i tužioci imaju niz odgovornosti čije neispunjavanje može biti disciplinski sankcionisano. Načelo zakonitosti nalaže da se disciplinske mjere protiv sudija mogu izreći samo u tačno predviđenim slučajevima, uključujući i vrstu sankcija. U većini država članica, etička pravila koja se odnose na disciplinske prekršaje nisu utvrđena, i samo Španija ima utvrđenu listu prekršaja i sankcija koje mogu biti izrečene protiv sudija. U drugim zemljama članicama odgovornosti sudija/tužilaca nisu detaljno precizirane i one se većinom utvrđuju kroz sudsku praksu organa u čijoj je nadležnosti vođenje disciplinskih postupaka.

Tabela - Pokrenuti disciplinski postupci i izrečene sankcije na 1.000 sudija i tužilaca u 2006.godini

Država	Ukupan broj disciplinskih postupaka pokrenutih protiv:		Ukupan broj sankcija izrečenih protiv:		Omjer – broj pokrenutih disciplinskih postupaka:		Omjer – broj izrečenih sankcija:	
	sudija	tužilaca	sudija	tužilaca	na 1000 sudija	na 1000 tužilaca	na 1000 sudija	na 1000 tužilaca
Andora	0	0	0	0	0	0	0	0
Armenija	na	3	na	13	-	7	-	31
Austrija	22	0	26	0	13	0	16	0
Azerbejdžn	41	43	34	42	83	37	69	36
Belgija	22	3	6	1	14	4	4	1
Bosna i Hercegovina	17	na	20	na	20	-	24	-
Bugarska	3	6	3	3	2	4	2	2
Hrvatska	22	2	9	4	11	3	5	7
Kipar	1	na	na	na	10	-	-	-
Česka Republika	40	10	22	6	13	8	7	5
Estonija	2	1	1	1	8	5	4	5
Finska	12	2	12	2	13	6	13	6
Francuska	3	3	12	2	0	2	2	1
Gruzija	84	145	36	145	309	300	132	300
Njemačka	55	26	25	4	3	5	1	1
Mađarska	14	5	9	5	5	3	3	3
Island	0	0	0	0	0	0	0	0
Irska	0	0	0	0	0	0	0	0
Italija	68	24	51	15	11	11	8	7
Latvija	15	21	15	21	29	38	29	38
Litvanija	4	32	4	15	5	37	5	18
Luksemburg	1	0	1	0	6	0	6	0
Moldavija	9	38	6	45	21	49	14	58
Crna Gora	0	0	0	0	0	0	0	0
Monako	0	0	0	0	0	0	0	0

Država	Ukupan broj disciplinskih postupaka pokrenutih protiv:		Ukupan broj sankcija izrečenih protiv:		Omjer - broj pokrenutih disciplinskih postupaka:		Omjer - broj izrečenih sankcija:	
	sudija	tužilaca	sudija	tužilaca	na 1000 sudija	na 1000 tužilaca	na 1000 sudija	na 1000 tužilaca
Norveška	56	na	9	na	109	-	18	-
Poljska	60	76	44	41	6	13	4	7
Portugal	26	24	25	16	14	18	14	12
Rumunija	11	10	4	6	2	4	1	2
Ruska Federacija	530	na		na	17	-	0	-
Srbija		na	103	0	0	-	41	0
Slovačka	18	6	1	5	13	8	1	7
Slovenija	1	2	1	2	1	11	1	11
Spanija	71	155	19	5	16	79	4	3
Švedska	3	0	3	0	2	0	2	0
Švajcarska*	28	7	4	2	-	-	-	-
BJR Makedonija		na		na	0	-	0	-
Ukrajina	117	1305	110	1305	17	133	16	133
VB-Engleska i Vels		5	32	5	0	2	8	2

* podaci iz 13 Kantona

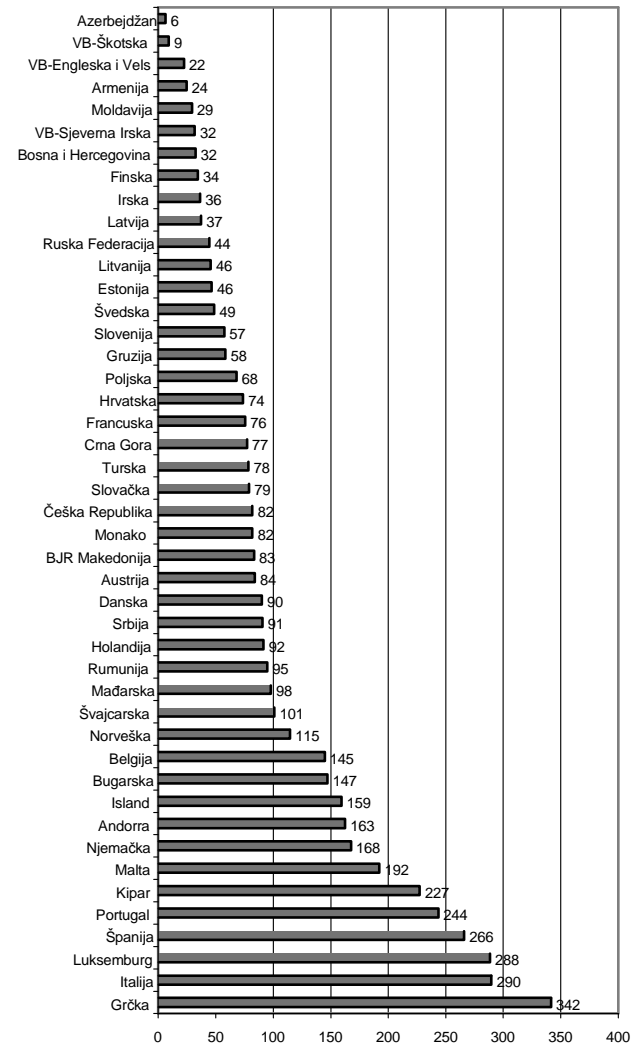

10. Advokati

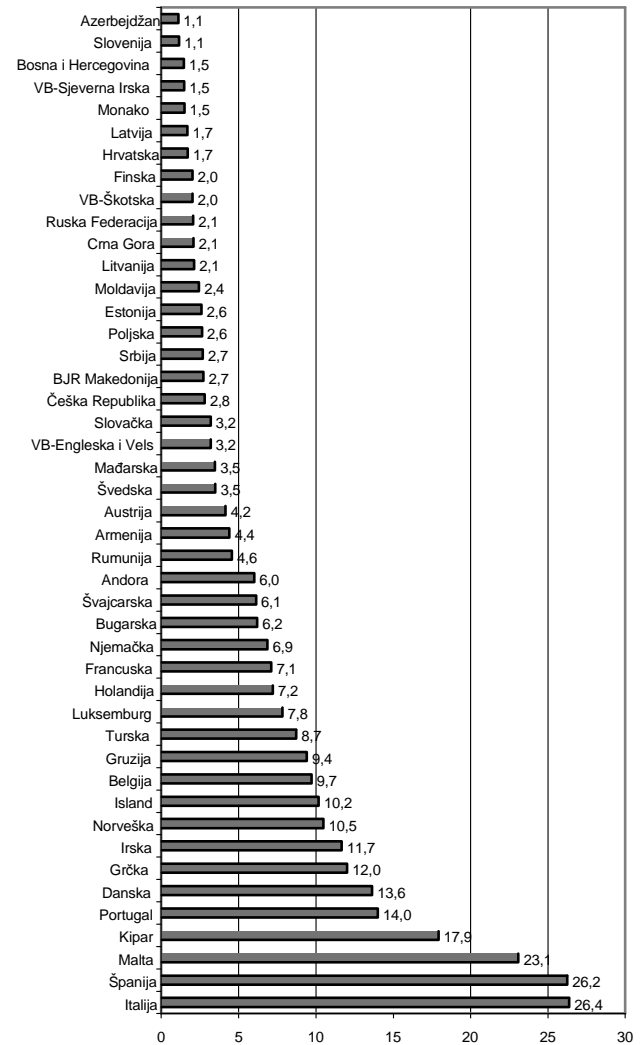
Riječ "advokat" (eng. lawyer) se koristi u skladu sa Preporukom Rec2000(21) Vijeća Evrope u kojoj stoji: "...osoba kvalifikovana i ovlaštena prema domaćim zakonima da djeluje u ime klijenta, da se bavi advokaturom, da se pojavljuje pred sudom ili da savjetuje i zastupa klijenta u pravnim stvarima". U nekim zemljama, koriste se i druge definicije kao što su procesni pomoćnik (eng. solicitor), osoba koja daje pravne savjete i priprema pravne dokumente, i pravni zastupnik (eng. barrister), osoba koja zastupa klijenta pred sudom). Tu je i riječ branilac, zastupnik (eng. attorney), osoba ovlaštena da se bavi odvjetništvom, vodi parnice i daje pravne savjete).

Kada se radi o broju advokata na 100 000 stanovnika, zapaža se velika razlika između pojedinih zemalja, od Grčke sa 342 do Azerbejdžana sa 6. Isto se odnosi na brojčani odnos između advokata i broja sudija. Prosječan broj advokata na jednog profesionalnog sudiju u zemljama članicama Vijeća Evrope je 7, s tim da su Kipar, Malta, Španija i najviše Italija (sa 26,4 advokata na profesionalnog sudiju) povećale ove brojke iznad norme. Ove razlike se mogu pripisati nivou "judiciarizacije" (eng. judicialisation) društva, ali i različitim funkcijama povjerenim advokatima.

Slika broj 16. Broj advokata na 100.000 stanovnika u 2006. godini

Slika br. 17. Broj advokata na jednog sudiju u 2006. god.

11. Izvršenje sudskih odluka

Status izvršitelja je veoma različit. U većini slučajeva (27 država i entiteta), izvršitelj je državni organ. U Šaniji, Hrvatskoj i Švajcarskoj ovaj posao je povjeren sudijama. Sa izuzetkom Španije, gdje je ovaj zadatak prema Ustavu dodijeljen sudijama, u Hrvatskoj nadležnost za izvršenje sudskih odluka pripada sudijama i sudskim izvršiteljima zajedno, a u Švajcarskoj sudijama i drugim organima za izvršenje. Od 47 država i entiteta, njih 19 je navelo da izvršitelji djeluju nezavisno. U pojedinim zemljama sudski izvršitelji imaju monopol u izvršenju sudskih odluka u građanskim stvarima. To je slučaj u Estoniji, Mađarskoj, Latviji, Monaku i Holandiji. U nekim zemljama postoje i državni i privatni izvršitelji. To je slučaj u zemljama u kojima je prikupljanje poreza odgovornost državnih organa (na primjer, poreska dugovanja u Belgiji i Fransuskoj), u zemljama u kojima se transferi vrše u okviru njihove vlastite organizacije, kao što je to slučaj Češke.

Teško je dati ocjenu izvršenja sudskih odluka u građanskim i privrednim stvarima na osnovu relevantnih statističkih podataka jer izvršenje nije automatsko: na stranama koje su dobile slučaj je da odluče, tamo gdje je predviđeno, da li će tražiti izvršenje sudske odluke. Ovaj izvještaj se stoga ne fokusira na stopu izvršenja sudskih odluka, već uglavnom na organizaciju izvršenja i ulogu izvršitelja. CEPEJ je, međutim, pokušao da izvrši procjenu dužine trajanja postupaka izvršenja u kontekstu razumnog trajanja postupka prema sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava.

Stepen efikasnosti izvršnih mjera podrazumijeva utvrđivanje standarda koji omogućavaju definisanje očekivanih rezultata u predmetu. Od 46 zemalja i entiteta koji su odgovorili na ovo pitanje, 29 je navelo da ima utvrđene standarde kvaliteta za izvršenje sudskih odluka. U 15 zemalja ove standarde je direktno ili indirektno utvrdilo Ministarstvo pravde, u drugih 10 zemalja, profesionalno tijelo izvršitelja, i u 3 slučaja zakonodavni organi. Standard efikasnosti je dostignut, kako u pogledu okvira za izvršenje, tako i u pogledu troškova. U 13 zemalja se primjenjuje poseban postupak izvršenja odluka donijetih protiv organa vlasti. To su: Austrija, Belgija, Bugarska, Francuska, Njemačka, Grčka, Holandija, Portugal, Rumunija, Španija, Velika Britanija - Sjeverna Irska, Velika Britanija – Engleska i Vels, Velika Britanija-Škotska.

Dvadeset dvije zemlje su navele da primjenjuju pravilo koje im omogućava mjerenje vremenskog okvira izvršenja u građanskim stvarima, a 20 zemalja je navelo isto u pogledu odluka donijetih protiv javnih organa.

Tabela br. 8. Rok za dostavljanje obavijesti o sudskoj odluci o povratu duga osobi koja živi u mjestu u kojem je sjedište suda

Između 1 i 5 dana: Armenija, Austrija, Azerbejdžan, Bosna i Hercegovina, Estonija, Francuska, Gruzija, Njemačka, Island, Litvanija, Luksemburg, Malta, Crna Gora, Monako, Ruska Federacija, Srbija, Švajcarska, Turska, VB-Engleska i Vels

Između 6 i 10 dana: Kipar, Finska, Latvija, Moldavija, Ukrajina

Između 11 i 30 dana: Bugarska, Mađarska, Monako, Italija, Norveška, Poljska, Slovačka, Španija, Švedska, VB-Škotska, VB-Sjeverna Irska

Više od 30 dana: Češka Republika, Grčka.

**Kompletan izvještaj je dostupan na web stranici
CEPEJ-a: www.coe.int/cepej**